

פרישה בעידן המודרני

האם תפישת האוצר ומוצרי הקצבה משקפים את המציאות בתקופת הפרישה? תפקידו של כלכלן הפרישה לראות ולהבין גם את ההשפעות שאינן פיננסיות ולהוביל את הפורש בבטחה למיצוי ההטבות לעת זקנה

« מאת: רו"ח אמיר גבאי

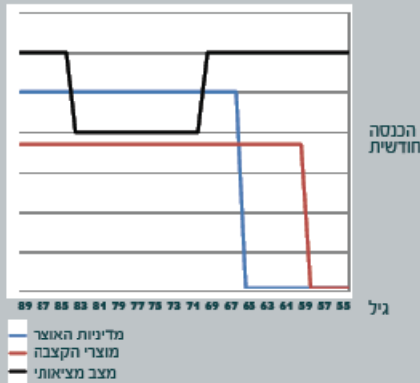
שכלכלן פרישה צריך לשאול בטרם הוא בונה תכנית כלכלית לפרישה היא: מה הפורש מתכנן לעשות במהלך שלושים השנים הראוה.

בעידן המודרני, נחלקת הפרישה במרבית המקרים לשלושה שלבים: פרישה פעילה, פרישה פסיבית ופרישה מוחלטת. תכנית כלכלית לנחלת הפרישה שאינה נותנת מענה לצרכים משתנים אלו בתקופות שונות של הפרישה, מועדת לכישלון. יתרה מכך, על היצרנים לטפח מוצרים פנינוניים ושירותים פיננסיים גמישים המותאמים למודל פרישה דינמי. לדוגמה, פנסיה משתנה, שהרי בסופו של דבר, הכול מתחיל ונגמר בחישובים אקטואריים.

משך שנים הרגילו אותנו לחשוב כי דושה לנו הכנסה קבועה בשיעור של כ- 70% מההכנסה השוטפת שלו ותקופת העבודה, כדי לחיות ררוחה ובכבוד במהלך שנות הפרישה שלנו. כך בנויה עד היום הפנסיה התקציבית של עובדי המדינה והו שיעור הקצבה המקסימלי לעמיתי קרנות הפנסיה הוותיקות. דור הפורשים הנוכחי משקף, למעשה, מסורת משוננה ואורחות חיים חדשים בתקופת הפנסיה. או לכישלוננו של דור זה בניסיונו לשרוד כלכלית את תקופת הפרישה המתארכת משנה לשנה, יהיו השפעות מרחיקות לכת על הדורות הבאים. התמונה החדשה מתבהרת משנה לשנה; הפרישה דורשת יותר ויותר סיפוק צרכים אישיים שעולים לא מעט כסף. להרגלי הצריכה ואורחות החיים בטרם הפרישה ובתקופת הפנסיה, יש השפעה מכרעת על ההצלחה או כישלונה של הפרישה. פורשי העתיד יחיו את הפרישה באופן שונה לחלוטין מאשר הוריהם או סביהם. תפקידו של כלכלן פרישה הוא לראות ולהבין גם את ההשפעות שאינן פיננסיות על הפרישה. לעתים קרובות, מדברים כלכלני פרישה בכל העולם על השלבים הפיננסיים השונים של החיים החל מוצבירת ההסכונות ועד למעבר אל שלב יצירת ההכנסה השוטפת בפרישה ושימורה. אמנם, תעשיית השירותים הפיננסיים בכללותה התחילה לחשוב על הפרישה כעל תקופת חיים מתמשכת המתארכת משנה לשנה, ולא כעל אירוע חד-פעמי, אך מדובר בחצי הדרך. הקו שמתווה משרד האוצר באמצעות תיקון 3 לחוק קופות הגמל, לפיו לכל פורש בישראל צריכה להיות הכנסה קבועה בצורת קצבה החל מגיל הפרישה, משקף תפישה לפיה החיים הם קו ישר, ואינו מתחשב בצרכים של הפורש המשתנים במהלך תקופת הפנסיה. במציאות, לכל פורש יש את עקומת הצריכה שלו ולכן, השאלה הראשונה

ההכנסה הדרושה בתקופת הפרישה
תפישת האוצר ומוצרי הקצבה בישראל מול המצב המציאותי בנחלת הפרישה

חומה להמחשה בלבד, מקור: מיקסום תכנון כלכלי לפרישה בעמ

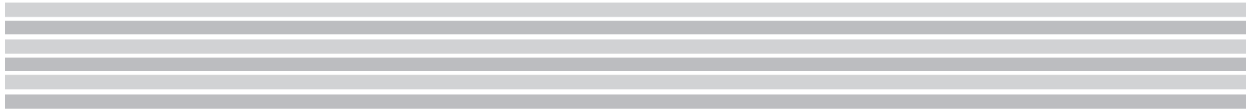
כרישה פעילה

שלב הפרישה הפעילה מאופיין על-ידי מי שבדרך כלל רוצה לשמור על סגנון חייו הנוכחי בטרם פרש מעבודתו. קבוצת פורשים זאת מורכבת מאנשים שאינם מחשיבים את עצמם זקנים, ונעה בדרך כלל בין הגילים 55 ועד 70. פורשים אלו נוטים להיות בעלי יכולות פיזיות ומנטאליות. שלב זה אינו שונה בהרבה משלב טרום הפרישה, מלבד

**להרגלי הצריכה ואורחות החיים
בטרם הפרישה ובתקופת הפנסיה,
יש השפעה מכרעת על ההצלחה או
כישלונה של הפרישה. פורשי העתיד
יחיו את הפרישה באופן שונה לחלוטין
מאשר הוריהם או סביהם**

העובדה כי הפורשים רוצים להאט את קצב החיים הקדחתני ולעשות את כל הדברים שתמיד רצו, אך מעולם לא היה להם את הזמן לכך קודם לכן, כגון לצאת לטיול מסביב לעולם, או לקנות את מכונית הספורט שתמיד חלמו עליה. בתקופה זו, מפזרים פורשים אלה כספים אף יותר ממה שנהגו להוציא בטרם פרישתם וקיימת סבירות גבוהה כי ימשיכו לעבוד בצורה כזו או אחרת.

המשימה הקשה ביותר עבור כלכלן הפרישה בשלב זה היא להיות כלב השמירה של הפורש; להדביק את קצב ההוצאות שלו ולייצר עבורו

שלב הפרישה המוחלטת

הפרישה המוחלטת מתרחשת כאשר התענוגות השקטים מפנים מקום למוציאות היזמיומית בשלב האחרון של הפרישה. שינוי משמעותי בסגנון החיים בפרישה מתחולל, בדרך כלל, לאחר התרחשונו של אירוע דרמטי, כגון מוות של בן הזוג, התדרדרות מכרעת של הרווחה הכלכלית, המצב גופני והבריאותי או המצב הקוגניטיבי האישי. הזמן והגיל משחקים תפקיד בהאטה של היכולות והפעילויות מוגבלות. אם ביצע כלכלן הפרישה את תפקידו נאמנה, עשוי הפורש למצות באופן אופטימלי את הנכסים וההכנסות שלו בתקופת הפרישה עד להגעה לשלב הפרישה המוחלטת.

תכנית כלכלית קשיחה ותזרים מזומנים מובנה לפרישה. במהלך תקופה זו, חיסכון בהוצאות ומעקב על חריגות מהתקציב שהוגדר מראש הם הכרחיים.

שלב הפרישה הפסיבית

שלב הפרישה הפסיבית נובע, בדרך כלל, מהגוף הפיזי שמאותת בדרכו כי הגיע הזמן להאט. בטווח הגילים 70 עד 85 נכנסים החיים לשגרה ומבצעים פעולות קבועות, כגון קניית מצרכים ביום קבוע בשבוע, משחקי קלפים בימי שלישי בערב וארוחות מחוץ לבית בימי שבת. קבוצה זו תעדיף הצגת תיאטרון על פני חופשת סקי באירופה, שכן טיולים הופכים בגיל זה לנועמסה ופחות הנאה. אנשים בשלב זה של הפרישה, מתחילים לחוות איבוד שליטה בתפקודים פיזיים ומנטאליים במידה כזו או אחרת. שלב זה

הקו שמתווה משרד האוצר באמצעות תיקון 3 לחוק קופות הגמל, לפיו לכל פורש בישראל צריכה להיות הכנסה קבועה בצורת קצבה החל מגיל הפרישה, משקף תפישה לפיה החיים הם קו ישר, ואינו מתחשב בצרכים של הפורש המשתנים במהלך תקופת הפנסיה

מאופיין בחינה עצמית ובמהלכו יורד תקציב הפרישה בשיעור של כ- 25% מההכנסה שקדמה לפרישה. ההוצאות עבור טיולים ופעילויות בידור ופנאי פוחתות ומגדולות עולות ההוצאות הרפואיות. זהו השלב שבו הפורשים מבצעים שינויים במגורים, מקדישים זמן ותשומת לב לטיפול במסמכים רפואיים, יצירת צוואות ותכנון ירושות. בשלב זה, עושים הפורשים

תכנון כלכלי לתקופת הפרישה הופך מיזם ליום למורכב יותר ויותר. המודעות לקיומם של כלכלני פרישה והביקוש למומחיות בתחום הפרישה גדלים ככל שגדלה המודעות של דור הפורשים החדש לצורך המשביעוני בתכנון ויצירת מקורות הכנסה לתקופת הפרישה ושמירה עליהם. ככל שתחלת החיים גדלה ותקופת החיים לאחר הפרישה מתארכת, כך גדלה גם התפיפה בין הדורות; דורות שונים חיים זה לצד זה ומשפיעים על תכנון הפרישה של כל אחד מהם כחלק מההתנהלות הכלכלית של התא המשפחתי בכללותו. כלכלן הפרישה המלווה את הפורש, נדרש לראייה רחבה ולמומחיות רב תחומית תוך התמקדות בצרכיו האישיים של הפורש, ועליו להביא בחשבון מכלול שיקולים, הרבה מעבר לשיקולים פיננסיים גרידא. נקיטה באסטרטגיית פרישה המתחשבת בכל התרחישים האפשריים; תכנון תקציב לתא המשפחתי בתקופת

בעידן המודרני, נחלקת הפרישה במרבית המקרים לשלושה שלבים: פרישה פעילה, פרישה פסיבית ופרישה מוחלטת. תכנית כלכלית לתקופת הפרישה שאינה נותנת מענה לצרכים משתנים אלו בתקופות שונות של הפרישה, מועדת לכישלון

הפנסיה ובניית תזרים מזומנים ארוך טווח, תורמים להפחתת קצב מימוש הנכסים בשלב הפרישה הפעילה ולהקטנת הסיכונים להתכלות הנכסים כבר בשלב הפרישה הפסיבית.

שימוש נדיד יותר במכלול של מומחים, כגון עורך דין, רואה חשבון, יועץ פיננסי ואף מומחה רפואי. הם פונים לשירותי ייעוץ עבור טיפול בריאטרי הכלל תכנון והיערכות לטיפולים רפואיים וסיוע במעבר לדיור מוגן.

ד"ר אמיר גבאי, מומחה למיסוי ופרישה, מנכ"ל מיקסום תכנון כלכלי לפרישה בע"מ